

Komandi Løgting má avgreiða ein nútímans bústaðarpolitikk!

Marin Katrina Frýdal,
valevni fyri Tjóðveldi

Ein av stóru avbjóðingunum í dagsins samfelagi er at fáa skipað ein nútímans bústaðarpolitikk, ið m.a. kann lofta verandi bústaðarneyð.

Í vanligum førum er tað grundleggjandi ábyrgd hins einstaka at útvega sær og sínum ein hóskaði bústað. Men eins sjálvsagt er tað eisini, at samfelagið, t.v.s. landið og kommunurnar, skulu skipa góðar og nútímans

karmar, sum lata upp fyri hesum møguleika. Bústaðurin, saman við útbúgvingini, er í flestu førum millum tey størstu stigini, vit taka í lívinum.

At eiga síni egnu hús hevur í fleiri ættarlið verið málsetningurin hjá flest øllum. At soleiðis er, hevur sínar orsøkir, men “Mangt umskiftist á mansins ævi” sum Gøtutróndur segði á sinni, og soleiðis er eisini vorðið í bústaðarmálinum.

Sum býráðspolitikari í høvuðsstaðarkommununi havi eg havt høvi at fylgja gongdini í bústaðarspurninginum, og at royna at loysa kommununnar part av uppgávuni.

Tórshavnar kommuna hevur gjørt sær stóran ómak at kanna veruliga tørvin millum fólk fyri nútímans bústaðarmøguleikum í kommununi, og vit hava sett okkum væl inn í, hvussu gjørt verður í grannalondunum, Føroyar eru í kapping við um unga og vælútbúna fólk. Út frá hesum hevur Tórshavnar býráð í 2018 samtykt ein frameftirlítandi bústaðarpolitikk (undir teimum avmarkandi treytum, lóggávan loyvir okkum), og sum nú skal fremjast í verki komandi árin.

Ein av niðurstøðunum í kanningunum er, at tíðin er farin frá bert at leggja til rættis fyri sethúsum, tí nú ynskja fólk eisini aðrar loysnir. Ein munandi skari av fólkinum, (í øllum aldri, heili 25%) ynskir møguleikan at langtíðar leiga sær ein bústað undir tryggum og álitandi umstøðum, heldur enn sjálvi at eiga bústaðin.

Tá tosað verður um at langtíðarleiga undir tryggum og álitandi umstøðum vil tað í høvuðsheitum siga, at um eg rindi avtalaðu leiguna og annars dugi at uppføra meg millum onnur, ja so skal eg í prinsippinum kunna verða búgvandi í hesum bústaðnum alt lívið, ynski eg tað.

Slíkar bústaðarloysnir eru aloftast tættbygdar loysnir av ymsum slag, t.d. raðhús, íbúðarblokkar, sum t.d. undir Kongavarða og Heimasta Horn ella loysnir sum t.d. Tórshavn og Berjabrekka. Tættbygdar loysnir eru eisini ynskiligar í einum landi sum okkara, har lendi er eitt avmarkað tilfeingi.

Hvussu slíkar loysnir skulu skipast eru tað fleiri møguleikar fyri; privat kunnu byggja undir serstøkum myndugleikatreytum, lutaíbúðir, sjálvsogn-

arfeløg, Bústaðir, kommunalar íbúðir o.s.fr. Men felags fyri hesi viðurskipti er, at greiðir lóggávu-, figgingar- og eftirlitskarmar mugu vera til staðar fyrst.

Landsstýrið og Løgtingið mugu sum skjótast fáa avgreitt teir lóggávukarmar, ið vanta. M.a. má greiða fáast á spurninginum um, undir hvørjum treytum lendi kann verða latið til slík endamál. Somuleiðis má leikluturin hjá kommununum verða nógv greiðari, bæði viðvíkjandi lendi, figging, møguligum ognarskapi v.m.

At finna eina loysn á figgingarspurninginum viðvíkjandi bústøðum á teimum smærru plássunum, har vanligar marknaðarbúskaparligar treytir í bankunum ikki røkka, er somuleiðis ein partur av einum virknum bústaðarpolitikki. Føroyar gerast fá-tækari, um bygdirnar fána burtur.

At loysa bústaðartrupulleikan skjótt er eitt av mínum hjartamálum. Verði eg vald í Løgtingið leygardagin, er ein skynsamur og frameftirlítandi bústaðarpolitikkur eitt av málunum, eg fari at leggja doyin á at finna breiða politiska semju um.

-Tá tað óvæntaða hendur-

Sámal Hanni Lognberg
Valevni Sambandsflokksins

Tey, sum gerast foreldur at børnum við serligum tørvi, mæta eini øðrvísi avbjóðing frá byrjan av, enn onnur foreldur. Lívið broytist heilt, og tey hava veruliga tørv á, at gerandisdagurin ikki gerst ov tungur. Eg havi sjálvur roynt skelkin, at hava fingið at vita, at sonur okkara hevur sjáldsama sjúku. Og so eftirfylgjandi upplivað, hvussu hann hevur havt tørv á persónligum stuðli, lækna-hjálpi, heilivági og ergoterapeutiskum venjingum. Tað var ofta eitt stórt meiningsleyst stríð, at fáa neyðugu hjálpin. Hetta mugu vit gera betri. Vit mugu geva betri ráðgeving til familjur við børnum, ið bera brek. Eina ráðgeving, sum er samanhangið og veruliga ger mun. Vit mugu heilt avgjört uppráðfesta hetta økið, tí øll kunnu koma út fyri, at fáa tørv á slíkari hjálpi.

Í síðstu viku tosaði eg, við einliga

mammu at barni við serligum tørvi. Hon greiddi mær frá, hvussu hon, eftir at hava fingið at vita hennara barn bar brek kom í figgarligar trupulleikar. Henni bleiv tilmælt av læknanum at verða heima hjá barninum fyrstu 2 árin. Sjálvandi gjørdi hon tað. Hon kundi tískil ikki arbeiða, men fekk peningaliga veiting áljóðandi 25 túsund krónur um mánaðin, sum er max veiting fyri mista arbeiðsinntøku. Sigast skal, at hon vann sær 30 túsund um mór. áðrenn hetta hendi. 25 túsund ljóðar sum ein brúkilig upphædd, men av teimum skuldi stovns gjald og frítíðarløn takast av. Tá avtornaði, fekk hon útgoldið 10 túsund krónur, sum hon skuldi brúka til bústað, mat og alt annað, sum nú einaferð krevst. Eg má siga, at hetta er rættiliga skelkandi. Eitt er at koma í so trupla støðu, og eitt annað er at koma í figgarligar trupulleikar. Sigast skal, at figgarligir trupulleikar eisini kunnu raka foreldur at børnum, ið ikki bera brek, men bráðliga verða álvarsliga sjúk. Tí tá má annar teirra vera heima hjá barninum í longri tíðarskeið.

Eitt nýtt stig á vegnum, má vera, at ein kvinna ella maður, ið er heima hjá barni við sjúku ella við serligum tørvi í longuri tíðarskeið, má kunna gera tað, uttan at koma í figgarligar trupuleikar. Veitingin, sum verður givin í dag skal eftirmetast familjurnar tørvi og ikki mótroknast í tíðarskeiðnum lækna tilmælir at foreldur eru heima. Eg vil virka fyri, at hetta verður broytt.

Festi og leigutraðir

Zakarias Wang
Valevni Sjálvstýris

Veljarar hava krav uppá at vita, hvat ið tey valdu ætla sær at gera um tey fáa fólksins álit.

Herfyri fekk eg spurningin: “Hvat hevði tú gjørt við jørðina hjá leigutraðarmonnum og festarum, um tú hevði verið landsstýrismaður í búnaðarmálum?”

Støða mín er greið.

Eg hevði handað teimum, sum hava leigutraðir og festi, skeyti upp á ta jørð teir sita á, so teir gjørdust óðalsmenn.

Óðalsmenn eru ikki bert teir, sum eiga ta vanliga óðalsjørðina, men eisini teir, sum hava traðir og grundstykki sum einaferð var almennu jørð. Flestu føroyingar eru í hesum hepna liði, men eftir sita nøkur fá túsund, sum ikki eru sloppin upp í tað modernaða samfelagið.

Tey av hesum, sum vilja sleppa burtur úr hesi miðaldarskipan, kunnu reisa kravið móttvegis teimum polititarum, sum bjóða seg fram. Valevnini kunnu spyrjast, um tey taka undir við at gera leigujørðina til óðalsjørð. So ber til at taka undir við teimum sum hava røttu støduna.

Verða nógv lóggávur lóggávumenn, sum vilja loysa hetta mál, kann tingið samtykkja hetta, tá tað kemur saman eftir valið.

Fyri bygdirnar kemur hetta at vera eitt stórt framstig. Hagarnir kunnu tá sjálvir ráða fyri tí, sum fer fram. Eins og óðalsmenninir í Lítlu Dímun kunnu teir skipa fyri ferðamannavirksemi uttan at nakar almennur stovnur leggur seg uppí.

Tað sum ræður um, er at fáa tingmenn, sum lata vit og skil ráða í hesum máli.

DREYMASTARVIÐ
FINNUR TÚ Á .fo